

LANDSTINGSREVISIONEN

Granskningsplan 2012

Rapport nr 01/2012

Fastställd 23 februari 2012
Landstingets revisorer

Granskningsplan 2012

1. Inledning

I kommunallagen återfinns revisorernas uppdrag. Revisorerna ska årligen granska all verksamhet i den omfattning som följer av god revisionssed för kommunal verksamhet. Mot bakgrund av att revisorerna arbetar på uppdrag av fullmäktige utgår inriktningen för granskningsarbetet från fullmäktiges beslut om ekonomiska ramar, uppdrag och övergripande mål för landstinget. Kommunallagens krav på årlig granskning av all verksamhet innebär att revisorerna måste välja vad de ska granska. Dessa val gör revisorerna med hjälp av en riskanalys. Att granska all verksamhet skulle kräva omfattande resurser.

Fullmäktiges verksamhetsidé för landstinget är att tillgodose medborgarnas behov av hälso- och sjukvård, tandvård och habilitering och rehabilitering samt bedriva ett aktivt folkhälsoarbete. Fullmäktiges vision är att Västerbotten år 2020 ska ha världens bästa hälsa och friskaste befolkning. I landstingsplanen 2012 – 2015 har fullmäktige beslutat om följande sex övergripande mål för verksamheten:

- Bättre och jämlik hälsa
- God vård
- God hushållning
- Hälsofrämjande och attraktiva arbetsgivare
- Medborgarinflytande
- Miljö, hållbar tillväxt och regional kraftsamling

Styrelser och nämnder har inom sina områden ansvar att säkerställa att verksamheten bedrivs inom de ekonomiska ramar, uppdrag och mål som fullmäktige beslutat. Styrelser och nämnder ska i förhållande till fullmäktiges mål återrapportera resultatet av den verksamhet som är genomförd.

Revisorerna ska granska och bedöma om styrelser och nämnder har en tillräcklig styrning, kontroll och uppföljning över sina verksamheter. Revisorerna ska också bedöma om styrelsernas och nämndernas redovisade resultat är förenligt med fullmäktiges ekonomiska ramar, uppdrag och mål.

För att uppfylla sitt uppdrag gentemot fullmäktige genomför revisorerna följande former av granskning:

- **Årlig granskning av styrelser och nämnder.** För att säkerställa att landstingets samtliga styrelser och nämnder är föremål för en grundläggande granskning har revisorerna beslutat om att årligen genomföra så kallade basgranskningar. Vid dessa granskningar bedömer revisorerna om styrelser och nämnder har ändamålsenliga system och rutiner för att styra, kontrollera och följa upp sina verksamheter. Revisorerna bedömer också styrelsernas och nämndernas måluppfyllelse och hur styrelser och nämnder uppfyller sitt ansvar att återrapportera till fullmäktige.
- **Årlig granskning av enskild basenhet.** Under år 2012 genomför revisorerna på försök en systematisk granskning av en enskild basenhet. Inom ramen för

denna granskning går revisionskontoret igenom basenhetens styrdokument, rutiner m.m. inom en rad olika områden. Syftet med granskningen är att samlat kontrollera om basenheten lever upp till de krav som landstingets regelverk ställer på verksamheten.

- **Årliga granskningar inom strategiska områden.** Revisorerna har beslutat om att genomföra årligen återkommande granskningar inom vissa strategiska områden. De återkommande granskningsområdena har revisorerna valt med hjälp av en riskanalys. Syftet med att välja ut strategiska granskningsområden är att säkerställa att revisorerna varje år genomför granskningar inom dessa områden.
- **Nya och uppföljande granskningar.** Revisorerna genomför därutöver nya och uppföljande granskningar inom en rad olika områden. Valet av insatser gör revisorerna med hjälp av sin årliga riskanalys.

2. Revisionsstrategi

Revisorernas granskning syftar till att bereda fullmäktige inför fullmäktiges beslut att ansvarspröva styrelser och nämnder. Revisorernas revisionsberättelse ska grunda sig på tydliga och sakliga iakttagelser från årets granskningsarbete.

Revisorerna ska arbeta i dialog med styrelser och nämnder. För att öka kunskapen om revisorernas iakttagelser strävar revisorerna efter att ha en väl utvecklad dialog med styrelser och nämnder. Seminarier och överläggningar ska vara naturliga inslag i revisorernas dialog med styrelser och nämnder.

För att undersöka verkkningsgraden av sina granskningsinsatser genomför revisorerna uppföljningar av tidigare iakttagelser. Revisorerna bedömer att kombinationen av saklighet, dialog och uppföljning ger revisionsinsatserna hög verkkningsgrad i landstingsorganisationen.

3. Förteckning över planerade granskningar år 2012

Förteckningen nedan visar de granskningar som revisorerna avser genomföra under år 2012.

3.1 Årliga granskningar av styrelser och nämnder

1. Landstingsstyrelsen
  - a. Styrelsens ansvar som styrelse
  - b. Styrelsens ansvar som beställare till Regionförbundet Västerbotten
  - c. Styrelsens ansvar som driftsnämnd
  - d. Styrelsens årsredovisning och bokslut
  - e. Styrelsens delårsrapport och delårsbokslut
2. Hälso- och sjukvårdsnämnd
3. Nämnd för folkhälsa och primärvård för Umeåregionen
4. Nämnd för folkhälsa och primärvård för södra Lappland

5. Nämnd för folkhälsa och primärvård för Skellefteå- och Norsjöregionen
6. Nämnd för funktionshinder och habilitering
7. Patientnämnd
8. Folkhögskolestyrelsen för Vindelns folkhögskola
9. Folkhögskolestyrelsen för Storumans folkhögskola
10. Kostnämnden med Lycksele kommun

3.2 Årlig granskning av enskild basenhet

Val av basenhet bestämmer revisorerna vid senare tillfälle.

3.3 Årliga granskningar inom strategiska områden

Revisorerna har beslutat att årligen granska inom de områden som rubrikerna nedan anger. Under respektive rubrik framgår vilka granskningar som revisorerna avser att genomföra.

Intern kontroll

- Granskning av det övergripande systemet för intern kontroll
- Granskningar av ekonomiadministrativa rutiner (projekt, attester m.m.)

Ekonomi

- Styrning och kontroll av projekt balans
- Arbetet med att utveckla ekonomistyrningen med hjälp av kvalitetsindikatorer
- Landstingsstyrelsens och hälso- och sjukvårdsnämndens uppföljning med hjälp av ekonomiska månadsrapporter
- Budgetering och periodisering på basenhetsnivå
- Styrning och kontroll över landstingets pensionsåtagande

Personal

- Landstingets kompetensförsörjning

Löner

- Betalas rätt löner ut?

Informationsteknologi (IT)

- Avvikelsesystemet AVANS

Oegentligheter

- Insatser för att motverka otillåtna bisysslor

3.4 Nya fördjupade granskningar

1. Arbetet med att införa ett ledningssystem enligt Socialstyrelsens föreskrifter
2. Remisshantering

3. Hantering av personuppgifter och allmänna handlingar

3.5 Uppföljande granskningar

Årtal inom parentes anger vilket år den senaste granskningen är genomförd.

1. Styrning och uppföljning av sjukresor (år 2008)
2. Beredning av ärenden (år 2010)
3. Landstingets upphandlingsverksamhet (år 2010)
4. Primärvård inom ramen för hälsovalet (år 2011)
5. Styrning och uppföljning av tandvård (år 2011)

3.6 Observationslista

Observationslistan består av angelägna granskningsområden som revisorerna till följd av begränsade resurser inte har möjlighet att genomföra under år 2012. Revisorerna avser att följa utvecklingen inom respektive område.

1. Insatser för att motverka vårdrelaterade infektioner
2. Landstingets övergripande system för riskbedömningar
3. Planerat fastighetsunderhåll
4. Landstingets dokumenthanteringssystem Platina
5. En första linje för barn och unga med psykisk ohälsa
6. Läkemedelslistor
7. Loggkontroller av journalsystem
8. Risken för överbeläggningar
9. Samarbetet mellan psykiatri och primärvården
10. Hot och våld
11. IT-systemens avbrottsplaner
12. Överföring från sjukhusvård till primärvård
13. Risk för dålig arbetsmiljö till följd av hög arbetsbelastning
14. Insatser för att minska förskrivning av antibiotika
15. Äldres hälsa – IT-systemet Prator
16. Landstingets säkerhetsarbete
17. Systemförvaltningen av IT-system i landstinget
18. Personalfunktionens verksamhetsstöd
19. Revidering av centrala styrdokument
20. Landstingets arbete för minskad jourtjänstgöring
21. Landstingets strategiska lokalförsörjning
22. Landstingsövergripande information om felbehandlingar
23. Investeringsprocessen för utrustning
24. Ekonomisystemet Agresso
25. Landstingets rutiner för kontakter mellan vårdgivare och patienter
26. Faktureringsprocessen för vård och tandvård
27. Återställande av kapital för tidigare underskott
28. Rutiner för kontroller vid rekrytering av vårdpersonal
29. Projektet att utveckla ett nytt faktureringsystem – EPOK
30. Styrning, uppföljning och kontroll över forskningsmedel
31. System och rutiner för kontanthantering i landstinget
32. Patienternas delaktighet i vården

33. Styrning, uppföljning och kontroll över kvalitetsregister
34. Läkarnas fortbildning och samverkan med läkemedelsindustrin
35. Landstingets försäkringsskydd

4. Överläggningar, studiebesök, seminarier m.m.

Under år 2012 avser revisorerna att genomföra överläggningar med fullmäktiges presidium, företrädare för landstingsstyrelsen och nämnder.

Därutöver kommer revisorerna att arrangera seminarier, utbildningar och studiebesök i syfte att informera sig om landstingets verksamheter. Tidplaner för seminarier, studiebesök m.m. beslutar revisorerna om under våren 2012.

Revisorernas överläggningar granskningsåret 2012

Överläggning	Kommentar
2012-01-26	Arbete med riskanalys och granskningsplan
2012-02-23	Arbete med riskanalys och granskningsplan
2012-03-27	Träff med landstingsstyrelsens arbetsutskott
2012-04-04	Projektplaner
2012-04-18	Fullmäktige beslutar om årsredovisning och ansvarsprövning
2011-04-25	<ul style="list-style-type: none"> - Seminarium med landstingsstyrelsens presidium - Seminarium med hälso- och sjukvårdsnämndens presidium
2012-05-21	Projektplaner
2012-06-19	Projektplaner
2012-08-21	Träff med landstingsstyrelsens arbetsutskott
2012-09-27	Fördjupade granskningar
2012-10-25	Fördjupade granskningar
2012-11-29	Fördjupade granskningar
2012-12-18	Fördjupade granskningar
2013-01-	
2013-02-	
2013-03-	
2013-04-	

Tidpunkterna för överläggningar under år 2013 bestämmer revisorerna när tidplanen för landstingsstyrelsens arbete med årsredovisningen för år 2012 är fastställd.

5. Identifierade riskområden

5.1 Bättre och jämlik hälsa

Fullmäktige har beslutat om visionen att länet år 2020 ska ha världens bästa hälsa och friskaste befolkning. Det ska vara jämställdhet i hälsa mellan könen och en jämlik hälsa mellan sociala grupper. Fullmäktige har som mål att Västerbotten ska bli Sveriges mest jämlika och jämställda landsting.

Fullmäktige har vid flera tillfällen betonat vikten av folkhälsoinriktade insatser. I de senaste planerna har fullmäktige uttalat att arbetet med folkhälsofrågorna ska intensifieras. Alla vårdnivåer måste enligt fullmäktige arbeta med hälsofrämjande insatser.

En strategi för att hitta nya och effektiva vårdlösningar är att se över strukturer och arbetsformer mellan sjukhuskliniker och hälsocentraler och med kommunerna.

Utifrån fullmäktiges övergripande mål för bättre och jämlik hälsa bedömer revisorerna att de bör uppmärksamma styrelsens och nämndernas hälsofrämjande insatser. Ett annat granskningsområde är vilka konkreta åtgärder styrelser och nämnder har vidtagit för att säkerställa nya samverkansformer inom landstinget och mellan landstinget och länets kommuner.

5.2 God vård

I landstingsplanen 2012 – 2015 uttrycker fullmäktige att utvecklingen av landstingets ledningssystem är ett prioriterat område. Ledningssystemet skapar enligt fullmäktige förutsättningar för en helhetssyn och tydlighet i hur verksamheten styrs och hur olika delar hänger samman. Under år 2010 och 2011 har revisorerna följt landstingsstyrelsens arbete med att införa ett ledningssystem för kvalitet och patientsäkerhet. Revisorerna avser att fortsätta bevaka detta granskningsområde.

Säker och effektiv vård är områden som revisorerna bedömer som angelägna granskningsområden. Införandet av patientsäkerhetssamordnare och aviseringen av en landstingsövergripande kampanj för patientsäkerhet är exempel på åtgärder som landstinget vidtagit i syfte att förbättra patientsäkerheten.

Ett annat angeläget granskningsområde är landstingets arbete med att utveckla IT-baserade vårdtjänster såsom webbplatsen 1177.se/vasterbotten.

5.3 Hälsofrämjande arbetsplatser och attraktiv arbetsgivare

Stora pensionsavgångar ökar kraven på en väl fungerande personalförsörjning. Landstingets prognos visar på behov av ca 500 rekryteringar per år de närmaste åren. Revisorerna bedömer att personalförsörjningen är ett riskområde. Revisorerna har tidigare granskat inom området för kompetensförsörjning. Mot bakgrund av att kompetensförsörjningen är en viktig del för att klara landstingets framtida behov kan det bli aktuellt att genomföra nya eller uppföljande granskningar inom detta område.

5.4 God hushållning

Landstinget har ett bekymmersamt ekonomiskt läge. I juni 2011 bedömde landstingsfullmäktige att landstinget under planeringsperioden 2012 – 2015 behövde minska sina kostnader med 300 miljoner kronor. Därutöver behövde landstinget omfördela verksamhet för motsvarande 80 miljoner kronor till följd av demografiska förändringar med fler äldre i länet.

Sedan fullmäktige lämnade sin bedömning i juni 2011 har skuldcrisen i vår omvärld försämrats. En svag ekonomisk utveckling i USA i kombination med en skuldcrisis i framför allt södra Europa har bidragit till att tillväxten i den svenska ekonomin riskerar att stanna av under år 2012 (*Ekonomirapport, oktober 2011, SKL*).

I landstingsplanen har fullmäktige gett styrelser och nämnder i uppdrag att från och med år 2012 utveckla ekonomistyrningen i landstinget. Utvecklingen av ekonomistyrningen bör enligt fullmäktige utgå från den budgetmodell som finns för styrningen av primärvården inom hälsovalet.

Revisorerna har under de senaste åren granskat landstingsstyrelsens och nämndernas arbete med att uppnå fullmäktiges budgetmål. Med hjälp av granskningarna har revisorerna identifierat en rad områden som behöver utvecklas i tillämpningen av ekonomistyrningen. Revisorerna bedömer att styrelsens och nämndernas ekonomistyrning är synnerligen angelägna områden att granska under år 2012.

I landstingsplanen 2012 – 2015 konstaterade fullmäktige att styrelser och nämnder behövde se över arbets- och ansvarsfördelning mellan olika vårdnivåer i hälso- och sjukvården. Fullmäktige ansåg det möjligt att exempelvis flytta sjukhusvård till primärvård. I landstingsplanen ställde fullmäktige krav på att styrelsen och nämnderna vidtog strukturåtgärder i syfte att reducera landstingets kostnader perioden 2012 – 2015. Revisorerna bedömer att också detta är ett väsentligt område att granska under de närmaste åren.

5.5 Medborgarinflytande

Fullmäktige har gett i uppdrag till nämnderna för folkhälsa och primärvård att skapa mötesplatser och ta vara på medborgarnas synpunkter. Fullmäktige har också gett i uppdrag till landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och nämnden för funktionshinder och habilitering att skapa mötesplatser för dialog med intresseorganisationer.

Revisorerna har tidigare granskat folkhälsonämnderna och hur de uppfyller sina uppdrag gentemot fullmäktige. Revisorerna kommer att granska nämnderna för folkhälsa och primärvård för att bedöma hur dessa fullgör sina uppdrag.

5.6 Miljö, hållbar tillväxt och regional kraftsamling

Landstinget har från och med år 2011 – med bibehållet landstingsansvar – överlämnat en huvuddel av de uppdrag som finns inom detta målområde till Regionförbundet i Västerbottens län. Revisorerna bedömer att landstingsstyrelsens styrning och uppföljning av landstingsuppdragen i egenskap av beställare bör bli föremål för granskning.

6. Revisorernas riskanalys

Revisorernas underlag till granskningsplanen finns redovisat i bilaga 1 och 2. Underlaget i bilaga 1 har revisionskontoret hämtat genom studier av styrdokument, genomgångar av tidigare granskningar, djupintervjuer med nyckelpersoner i landstinget, seminarier samt med hjälp av iakttagelser i det löpande granskningsarbetet. I bilaga 1 finns en förteckning över vilka revisionskontoret haft särskilda kontakter med i syfte att diskutera risker. Bilaga 2 utgör en sammanställning av resultatet från en enkät som revisionskontoret i november 2011 skickat ut till landstingets samtliga avdelningschefer, medicinska chefer och medicinskt ledningsansvariga.

Därutöver har revisorer och revisionskontoret hämtat underlag med hjälp av yttre spaning på andra landsting och via Sveriges kommuner och landsting (SKL), STA-REV, SKYREV m.fl. Underlaget har revisorerna diskuterat och värderat vid sina överläggningar i januari och februari 2012.

Revisorerna prövar löpande granskningsplanens inriktning i samband med sina överläggningar. Ny information under år 2012 kan medföra att revisorerna väljer att prioritera om sina insatser i förhållande till denna plan.

Bilagor

1. Riskanalys framtagen av revisionskontoret
2. Analys av riskenkät 2011
3. Organisationsskiss över revisorernas granskningsobjekt